

Strategies for Preventing the Referral of Legal Cases in the Public Sports Sector through the Civil Liability Approach in Iran's Judicial Courts

Eskandar Hosseinpour ¹, Mohsen Vahdani ^{2*}

Najmeh Rezasoltani ³, Mostafa Savari ⁴

1. Department of Physical Education, Farhangian University, Tehran, Iran.

2. Department of Motor Behavior and Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

3. Department of Sport Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

4. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Abstract

Recent research has shown an increase in the referral of sports accident cases to the courts in recent years. The purpose of this study was to develop strategies for preventing the referral of legal cases in the public sports sector through the civil liability approach in Iran's judicial courts. The research method was applied in terms of purpose and qualitative in terms of data (Thematic analysis type). The research participants included 8 official judicial experts in sports affairs, 5 sports managers, 3 sports management professors, and 5 judges who specialized in the field of sports law. The data collection tool was in-depth semi-structured interviews. Interaction and participation with participants, triangulation, utilizing critical friends, and thick description of the research process were the most important strategies for validating the research process. This research showed that preventing the referral of civil liability cases in the field of public sport to the courts requires adopting a multifaceted approach that includes 1- strengthening the legal and regulatory system to develop supervisory and disciplinary structures, 2- promoting legal and ethical culture in order to disseminate and promote relevant teachings among individuals, 3- financial and insurance support for athletes and managers, 4- providing support and consulting services under the supervision of relevant organizations, and 5- applying technology and innovation for supervisory processes.

Article information

Received: 07 November 2024

Revised: 25 November 2024

Accepted: 30 December 2024

Published: 27 February 2025

Keywords:

Strategy, Sports injuries, sports legal cases, courts

How to Cite This Article:

Hosseinpour, E. , Vahdani, M. , Rezasoltani, N. and Savari, M. (2025). Strategies for Preventing the Referral of Legal Cases in the Public Sports Sector through the Civil Liability Approach in Iran's Judicial Courts. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(2), 77-94. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.67179.1115>

* Corresponding author: m.vahdani@spr.ui.ac.ir

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Sport, as a multidimensional phenomenon, significantly impacts various domains, including individual and public health, social cohesion, cultural development, and economic growth. While sports activities are recognized for promoting physical and mental well-being, fostering positive social interactions, and preventing social vices, they are also associated with inherent risks. These risks stem from factors such as inadequate equipment, non-standard sports facilities, athlete negligence, coach oversight, and managerial laxity. Such incidents can lead to irreversible consequences like fatalities, permanent or temporary disabilities, fractures, and ligament injuries, alongside substantial financial burdens for athletes during treatment. Consequently, these events often escalate into legal disputes filed in judicial courts, aiming to claim compensation for damages (Hosseinpour et al., 2013; Vahdani et al., 2024).

In Iran, the Islamic Penal Code exempts sports-related incidents from criminal liability unless regulations are violated or contradict religious principles. However, this law overlooks civil liability, which remains enforceable under the Civil Liability Act (1960). This legal gap, coupled with insufficient insurance coverage and a lack of awareness about sports laws, has led to a surge in litigation. International examples, such as concussion-related lawsuits in the NFL and injury disputes in European football, highlight the global prevalence of sports-related legal cases (Wilson, 2010; Wu & Zheng, 2023). Addressing these challenges necessitates multifaceted strategies to prevent litigation, reduce judicial backlog, enhance sports safety, and maintain public trust in sports.

METHODOLOGY

This applied qualitative research employed thematic analysis to develop strategies for preventing the referral of sports legal cases to judicial courts. Participants included 8 judicial experts in sports affairs, 5 sports managers, 3 sports management professors, and 5 judges specializing in sports law. Data were collected through in-depth semi-structured interviews lasting 20–60 minutes. The interviews aimed to extract detailed insights into participants' experiences and perceptions. To ensure validity, the study utilized several strategies:

- 1- Triangulation: Data were cross-verified through participant diversity (experts, managers, academics) and dual coding by researchers.
- 2- Critical Friends: Two seasoned qualitative researchers evaluated coding interpretations.
- 3- Thick Description: Transparent documentation of the research process and findings enhanced transferability.
- 4- Member Checking: Participants reviewed interview summaries to confirm accuracy.

The study employed Braun and Clarke's (2024) reflexive thematic analysis across six phases: (1) data familiarization through iterative engagement with transcripts; (2) dual coding (literal/interpretive) of research-relevant segments; (3) reflexive theme development and bias mitigation; (4) critical validation and refinement of themes; (5) precise thematic definition and labeling; and (6) synthesizing findings with supporting quotes, literature integration, and tabular visualization. This iterative process emphasized reflexivity, critical evaluation, and systematic alignment with research goals (Braun & Clarke, 2024).

RESULTS

concept actionable and themes-bsu with each ,analysis the mfro emerged strategies core Five

Strengthening the Legal and Regulatory System

Developing Sports Laws: Align sports regulations with national laws, draft new legislation to address gaps (e.g., civil liability), and revise ambiguous clauses.

Disciplinary Structures: Establish independent disciplinary committees, enforce transparent codes of conduct, and ensure impartial implementation.

Oversight Mechanisms: Conduct periodic inspections of sports facilities and equipment, collaborate with standardization organizations, and mandate compliance.

Interagency Collaboration: Foster partnerships between sports federations and the judiciary, provide legal training for judges, and organize joint forums for policy alignment.

Promoting Legal and Ethical Culture

Ethical Advocacy: Encourage sportsmanship through media campaigns, recognize athletes exemplifying fair play, and integrate ethics into training programs.

Legal Education: Train athletes, coaches, and managers on sports laws via workshops and case studies. Public awareness campaigns can further disseminate legal knowledge.

Alternative Dispute Resolution: Establish sports arbitration centers, promote mediation, and train specialized arbitrators to resolve conflicts amicably.

Research Initiatives: Fund studies on sports ethics and law, and organize academic conferences to address emerging challenges.

Financial and Insurance Support for Athletes

Mandatory Insurance: Enforce comprehensive civil liability insurance covering medical, rehabilitation, and moral damages.

Streamlined Claims: Eliminate bureaucratic delays in insurance payouts and monitor insurer compliance.

Athlete Support Funds: Create government and private-funded schemes to assist injured athletes, including stipends for those unable to continue their careers.

Supportive and Advisory Services

Healthcare Access: Provide free medical and rehabilitation services at sports venues to expedite recovery and reduce financial strain.

Legal Consultancy: Embed legal advisors in sports federations to review contracts, draft regulations, and offer real-time guidance during events.

Technology and Innovation

Digital Platforms: Develop online systems to monitor sports facilities, record incidents, and analyze data for risk patterns.

Advanced Officiating Tools: Implement video-assisted refereeing (VAR) and sensor-based technologies to minimize human error.

Modern Infrastructure: Upgrade sports venues to meet safety standards and deploy smart surveillance systems for real-time hazard detection.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The study underscores the necessity of a holistic approach to mitigate sports-related litigation. Strengthening legal frameworks addresses ambiguities in existing laws, such as the exclusion of civil liability in Iran's Islamic Penal Code. By establishing independent disciplinary bodies and rigorous oversight mechanisms, stakeholders can preempt violations and enhance accountability. Ethical education and media campaigns cultivate a culture of sportsmanship, reducing conflicts rooted in ignorance or misconduct.

Financial safeguards, including mandatory insurance and support funds, alleviate athletes' economic burdens, diminishing incentives for litigation. Concurrently, integrating legal advisors and healthcare

services into sports organizations ensures timely resolution of disputes and medical needs. Technological innovations, such as digital monitoring and advanced officiating tools, further reduce risks by enhancing transparency and precision.

Implementing these strategies not only alleviates judicial congestion but also fosters a safer, more equitable sports environment. By preserving public trust and encouraging broader participation, these measures contribute to the sustainable development of sports. Future research should explore the efficacy of these strategies in diverse contexts and assess the role of international collaborations in standardizing sports law practices.

استراتژی‌های پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش عمومی با رویکرد مسئولیت مدنی در محاکم قضایی ایران

اسکندر حسین پور^۱، محسن وحدانی^{۲*}، نجمه رضا سلطانی^۳، مصطفی سواری^۴

۱. گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان

۲. گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۳. گروه مدیریت ورزشی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۴. گروه مدیریت ورزشی دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۸/۱۷

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۹/۰۵

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰

انتشار: ۱۴۰۳/۱۲/۰۹

کلمات کلیدی:

استراتژی، آسیب‌های ورزشی، پرونده‌های حقوقی ورزشی، محاکم قضایی

چکیده

در سال‌های اخیر، شواهد پژوهشی حاکی از افزایش ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی به محاکم قضایی است. هدف از این تحقیق تدوین استراتژی‌های پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش عمومی با رویکرد مسئولیت مدنی در محاکم قضایی ایران بود. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر داده‌ها کیفی (از نوع تحلیل مضمون) بود. مشارکت کنندگان در تحقیق شامل ۸ نفر از کارشناسان رسمی دادگستری در امور ورزشی، ۵ نفر از مدیران ورزشی و ۳ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و ۵ نفر از قضاتی که در حوزه حقوق ورزشی تخصص داشتند، بودند. ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته عمیق بود. تعامل و مشارکت با مشارکت کنندگان، همسوسازی، بهره‌مندی از دوستان منتقد و توصیف عمیق فرایند تحقیق مهم‌ترین راهبردهای اعتباربخشی به فرایند تحقیق بود. این پژوهش نشان داد که پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی مسئولیت مدنی در حوزه ورزش عمومی به محاکم قضایی نیازمند اتخاذ رویکردی چندوجهی است که شامل ۱- تقویت نظام حقوقی و قانونی جهت توسعه ساختارهای نظارتی و انضباطی ۲- ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در راستای اشاعه و ترویج آموزه‌های مرتبط در افراد ۳- حمایت‌های مالی و بیمه‌ای از ورزشکاران و مدیران، ۴- ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای تحت نظارت سازمان‌های مرتبط، و ۵- به‌کارگیری فناوری و نوآوری جهت فرایندهای نظارتی می‌باشد.

نحوه استناد به این مقاله

حسین پور، ا.، وحدانی، م.، رضا سلطانی، ن.، سواری، م. (۱۴۰۳). استراتژی‌های پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش عمومی با رویکرد مسئولیت مدنی در محاکم قضایی ایران. *دانش مدیریت ورزش*، ۲(۲)، ۷۷-۹۴. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.67179.1115>

* Email: m.vahdani@spr.ui.ac.ir

مقدمه

ورزش به عنوان پدیده‌ای چندبعدی، تأثیرات گسترده‌ای در حوزه‌های مختلف از جمله سلامت فردی، اجتماعی، فرهنگی و حتی اقتصادی بر جای می‌گذارد. این فعالیت نه تنها به عنوان ابزاری برای ارتقای سلامت جسمی و روانی افراد، گذراندن اوقات فراغت سالم و ایجاد روابط اجتماعی مثبت شناخته می‌شود، بلکه در پیشگیری از مفاسد اجتماعی و انحرافات اخلاقی نیز نقش بسزایی ایفا می‌کند (Dezfuli et al., 2021). با این حال، فعالیت‌های ورزشی همواره با خطرات و حوادث ناخوشایندی همراه بوده‌اند که ناشی از عوامل متعددی همچون تجهیزات نامناسب، زمین‌های ورزشی غیراستاندارد، بی‌احتیاطی ورزشکاران، غفلت مربیان و سهل‌انگاری مدیران است. این حوادث می‌توانند منجر به پیامدهای جبران‌ناپذیری مانند مرگ، معلولیت‌های دائم یا موقت، شکستگی‌ها و آسیب‌های ربطی شوند (Hosseinpour & Goodarzi, 2013). علاوه بر خسارات جانی، این وقایع مشکلات مالی قابل توجهی را برای ورزشکاران در طول درمان ایجاد می‌کنند و به دنبال آن، درگیری‌های قضایی، فضای روانی منفی در ورزش، کاهش انگیزه ورزشکاران مبتدی و افت عملکرد ورزشکاران حرفه‌ای را به همراه دارند.

با توجه به مشکلات اقتصادی و هزینه‌های بالای درمان، بسیاری از این حوادث به صورت شکوائیه‌هایی در محاکم قضایی مطرح می‌شوند. این پرونده‌ها معمولاً علیه ورزشکاران، مربیان، مدیران باشگاه‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها و سایر دست‌اندرکاران ورزشی با هدف دریافت دیه یا جبران خسارات مادی تشکیل می‌شوند. در این زمینه، قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در بند ۱۵۸ بیان می‌کند: «عملیات ورزشی و حوادث ناشی از آن، مشروط بر این که سبب حوادث، نقض مقررات مربوط به آن ورزش نباشد و این مقررات هم مغایر با موازین شرعی نباشد، قابل مجازات نیست». این بند تنها به مسئولیت کیفری پرداخته و مسئولیت مدنی را نادیده گرفته است. در حالی که مسئولیت کیفری و مدنی مبانی متفاوتی دارند، زوال مسئولیت کیفری به معنای زوال مسئولیت مدنی نیست. ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹ نیز تأکید می‌کند: «هرکس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی‌احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجارتي یا به هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده لطمه وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود، مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می‌باشد». این ماده نشان می‌دهد که مسئولیت مدنی مبتنی بر تقصیر است و تحقق آن مستلزم وجود ضرر، فعل یا ترک فعل خلاف قانون، تقصیر مرتکب و رابطه سببیت است.

در سال‌های اخیر، شواهد پژوهشی حاکی از افزایش ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی به محاکم قضایی است. به عنوان مثال، امینی و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی تحت عنوان «تحلیل محتوای پرونده‌های قضایی حوادث ورزشی استان آذربایجان شرقی» گزارش دادند که ۱۸ پرونده مرتبط با حوادث ورزشی به محاکم قضایی ارجاع شده است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بیشترین درصد مقصرین مربوط به مسئولین اماکن ورزشی بوده و بسیاری از ورزشکاران و باشگاه‌ها فاقد بیمه ورزشی و پوشش مسئولیت مدنی بوده‌اند (Amini et al., 2024). وحدانی و همکاران (۲۰۲۴) نیز در تحلیل محتوای گزارش‌های حوادث ورزشی ارائه شده توسط کارشناسان رسمی محاکم قضایی، ۴۴ پرونده را بررسی کردند و عواملی مانند قصور مربیان، برنامه‌ریزی نادرست مدیران، عدم رعایت دستورالعمل‌ها، شرایط نایمن فضاها و تجهیزات ورزشی، و عدم آشنایی ورزشکاران با قوانین را به عنوان مهم‌ترین علل حوادث ورزشی شناسایی کردند (Vahdani et al., 2024). نقی پور و همکاران (۲۰۲۴) در تحقیق خود به تحلیل مطالعات پژوهشی مرتبط با مسئولیت مدنی در ورزش ایران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ پرداخت که یافته‌های ایشان نشان داد اشخاصی که در حقوق ورزشی می‌توانند دارای مسئولیت باشند به دو دسته حقیقی و حقوقی تقسیم می‌شوند که مطالعات متعددی در مورد مسئولیت مدنی اشخاص حقیقی صورت گرفته و وظایف و مسئولیت‌های آنها مشخص شده و راه‌حلهایی برای کاهش مسئولیت آنها ارائه شده است؛ اما در زمینه مسئولیت مدنی اشخاص حقوقی مطالعات بسیار محدود بوده و تنها به مطالعه مسئولیت مدنی باشگاه‌های ورزشی پرداخته شده است و درباره مسئولیت مدنی سایر اشخاص حقوقی تا جایی که بررسی‌های این پژوهش نشان می‌دهد مطالعه‌ای صورت نگرفته است.

(Naghipour Givi et al., 2024) اسکافی و همکاران (۲۰۲۵) نیز در تحقیق خود نشان دادند که هدف اصلی از مسئولیت مدنی (با توجه به مفاد قانونی موجود در نظام حقوقی ایران) همانند بسیاری از کشورهای دیگر، جبران خسارات زیانده است. حال آنکه یکی دیگر از اهداف مهم حقوق مسئولیت، نقش پیشگیرانه قواعد مسئولیت مدنی است، به نحوی که متخلفین بالقوه را از انجام فعل زیانبار باز دارد. (Eskafi et al., 2025). آنچه که از ادبیات و تحقیقات داخلی می‌توان تحلیل کرد این است که تحقیقات صورت گرفته در حوزه حقوق ورزشی با رویکردهای متنوعی انجام شده است. برخی از آنها به تحلیل محتوای پرونده‌ها (مانند امینی و همکاران، ۲۰۲۴؛ وحدانی و همکاران، ۲۰۲۴) پرداخته‌اند تا آنالیز کمی و کیفی از رخدادهای صورت گرفته را ارائه کنند و برخی دیگر نیز تحلیل‌های انتقادی (مانند اسکافی و همکاران، ۲۰۲۵) از قوانین و رویه‌های موجود را تشریح کرده‌اند. بیشتر تحقیقات (مانند امینی و همکاران، ۲۰۲۴؛ و وحدانی و همکاران، ۲۰۲۴) توصیفی هستند و صرفاً به تحلیل آماری پرونده‌ها پرداخته‌اند، اما راهکارهای اجرایی برای پیشگیری از وقوع حوادث یا کاهش مراجعه به دادگاه‌ها ارائه نکرده‌اند. به بیان دیگر پژوهش‌ها عمدتاً به علل حوادث ورزشی پرداخته‌اند، اما چگونگی طراحی استراتژی‌های پیشگیرانه (مانند آموزش حقوقی، اصلاح مقررات، بیمه اجباری، یا سازوکارهای حل اختلاف خارج از دادگاه) بررسی نشده است. علاوه بر آن همان‌طور که نقی‌پور اشاره کرده، مسئولیت مدنی سایر اشخاص حقوقی (غیر از باشگاه‌ها) مانند مدارس، فدراسیون‌ها، شهرداری‌ها، و سازمان‌های برگزارکننده رویدادهای ورزشی کمتر بررسی شده است. این در حالی است که بسیاری از حوادث ورزشی در اماکن عمومی رخ می‌دهد که تحت مدیریت این نهادها هستند.

در سطح بین‌المللی نیز موارد متعددی از پژوهش‌های حوزه حقوق ورزشی انجام شده است. برخی از آنها به تشریح پرونده‌های ورزشی ارجاع شده به محاکم قضایی پرداخته‌اند. به عنوان مثال ویلسون (۲۰۱۰) با بررسی پرونده‌های مربوط به ضربه‌های مغزی در فوتبال آمریکایی لیگ ملی فوتبال نشان داد که شکایت‌های متعددی از سوی بازیکنان انجام شده است که ادعا می‌کنند در طول دوران بازی خود به دلیل ضربه‌های مکرر به سر دچار آسیب‌های مغزی شده‌اند. این پرونده‌ها به توافقی‌های مالی بزرگی بین لیگ ملی فوتبال و بازیکنان منجر شده است (Wilson, 2010). بر اساس گزارش پژوهشی وو و ژنگ (۲۰۲۳) در اروپا نیز، به‌ویژه در ورزش‌هایی مانند فوتبال و راگبی، آسیب‌های جدی به بازیکنان گاهی منجر به پیگیری قضایی می‌شوند، به خصوص اگر عمد یا بی‌احتیاطی شدید در آن دخیل باشد. در شرق آسیا و به‌طور خاص در چین، اگرچه سیستم حقوقی با کشورهای غربی تفاوت دارد، اما امکان طرح شکایت و پیگیری قضایی در موارد آسیب‌های ورزشی وجود دارد. با این حال، حل اختلاف از طریق مذاکره و توافقات غیررسمی در این کشور ترجیح داده می‌شود (Wu & Zheng, 2023). برخی دیگر از پژوهش‌ها به ابعاد مدیریتی مسائل حقوقی در ورزش می‌پردازند. به عنوان مثال ونجیا (۲۰۲۰) در تحقیق خود نشان داد که دانشگاه‌ها برای پیشگیری از حوادث ورزشی که منجر به مسائل حقوقی می‌شود باید برخی از راهبردها مانند شفاف سازی مسئولیت دانشگاه (مدیران و کارشناسان حقوقی) و اساتید، شناخت راهکارهای قانونی ممکن برای پیشگیری (مانند زیرساخت‌ها، استانداردها و...) و اقدامات پیشگیرانه در برابر حوادث آسیب‌های ورزشی را مبنای کار خود قرار دهند (Wenjia, 2020). گایلس و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیق خود نشان دادند ساختار دانشگاه‌ها، فرهنگ حاکم بر آنها و نوع فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی بر مسئولیت مدنی مرتبط با ورزش تاثیرگذار است (Gayles et al., 2012). پارک و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیق خود در کره جنوبی نشان دادند که حوادث ورزشی می‌توانند ناشی از عوامل مختلفی مانند خطای انسانی، نقص تجهیزات، یا شرایط محیطی باشند. برای کاهش این حوادث، ایشان پیشنهاد می‌کند که سیستم‌های بیمه‌ای تخصصی (مانند بیمه مسئولیت مدنی و بیمه حوادث ورزشی) توسعه یابند و همچنین از روش‌های جایگزین حل اختلاف مانند میانجی‌گری و داوری برای رسیدگی سریع‌تر و عادلانه‌تر استفاده شود. از جمله دستاوردهای کلیدی این پژوهش، تأکید بر لزوم تقویت چارچوب‌های قانونی پیشگیرانه و افزایش آگاهی حقوقی میان ورزشکاران، مربیان و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی است (Park, 2018). لان و لی (۲۰۱۹) با استفاده از مدل بازی تکاملی به بررسی عوامل مؤثر در تعیین مسئولیت حوادث ورزشی در مدارس پرداخته است. نتایج نشان داد که هزینه‌های پیشگیری و هزینه‌های جبران خسارت نقش کلیدی در انتخاب استراتژی مدارس و دانش‌آموزان دارند. بر اساس تحلیل‌ها، قاعده

مسئولیت تناسبی^۱ انگیزه بیشتری برای هر دو طرف ایجاد می‌کند تا با رعایت احتیاط مناسب، از وقوع حوادث جلوگیری کنند. در مقابل، قاعده مسئولیت مطلق^۲ ممکن است منجر به کاهش فعالیت‌های ورزشی در مدارس شود، زیرا مدارس ترجیح می‌دهند برای اجتناب از مسئولیت، از برگزاری این فعالیت‌ها خودداری کنند. این مطالعه چارچوبی جدید برای تحلیل تعادل بین عدالت و کارایی در حل اختلافات حقوقی حوادث ورزشی ارائه داده است (Lan & Li, 2019).

بررسی ادبیات و پیشینه‌ها نشان می‌دهد که تحقیقات داخلی اغلب به بررسی علل دعوی پرداخته‌اند و یا محتوای پرونده‌ها از نظر کمی و کیفی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. تحقیقات خارجی نیز به ورزش حرفه‌ای (فوتبال آمریکایی، راگبی و...) یا محیط‌های آموزشی (مدارس و دانشگاه‌ها) پرداخته‌اند و از نظر محتوا نیز بیشتر به پیامدهای حقوقی حوادث ورزشی پرداخته‌اند. لذا ضرورت بهره‌مندی از راهبردهای پیشگیرانه و همچنین تمرکز بر رویکرد ورزش عمومی (همگانی، باشگاه‌های محلی، رویدادهای غیررسمی) در ایران می‌تواند خلأ موجود در ادبیات تحقیق را پر کند.

با توجه به این چالش‌ها، ضرورت اتخاذ استراتژی‌هایی برای پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی ورزش به محاکم قضایی بیش از پیش احساس می‌شود. باقرنیا و ساقیان (۲۰۱۷) بر تأسیس فدراسیون حقوق ورزشی به عنوان راه‌حلی برای حمایت قضایی از دست‌اندرکاران و ورزشکاران تأکید کردند. همچنین، سرمایه‌گذاری در طرح‌های تحقیقاتی و برنامه‌های آموزشی پیشگیرانه در حوزه حقوق ورزشی از دیگر پیشنهادات ایشان بود (Bagher Nia & Saghian, 2017). ریال و همکاران (۲۰۲۰) نیز نشان دادند که درک اساسی هنجارها، قوانین و فرایندهای حقوقی می‌تواند احتمال ارجاع پرونده‌ها به محاکم قضایی را کاهش دهد (Ryall et al., 2020). در کشور عراق، محمود و همکاران (۲۰۲۲) بر ضرورت الزام باشگاه‌ها به بیمه‌کردن ورزشکاران و آموزش جامعه ورزشی در این زمینه تأکید کردند (Mahmoud et al., 2022). پارک (۲۰۱۸) نیز با اشاره به نبود سیستم‌های بیمه‌ای کافی در بسیاری از کشورها، بر اهمیت آموزش‌های پیشگیری از آسیب‌های ورزشی تأکید کرد (Park, 2018). در نهایت، رس و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق مروری خود نشان دادند که اقداماتی مانند استفاده از تجهیزات حفاظتی، اجرای برنامه‌های چندوجهی توسط سازمان‌های متولی، تغییر قوانین و سیاست‌ها، و اجرای برنامه‌های آموزشی پیشگیری از آسیب، از مهم‌ترین راهکارهای کاهش آسیب‌های ورزشی و پیشگیری از ارجاع پرونده‌ها به محاکم قضایی هستند (Ross et al., 2021).

پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی به قوه قضاییه به دلایل متعددی دارای اهمیت است که می‌تواند به کاهش تراکم پرونده‌ها، تسریع در رسیدگی و بهبود کارایی سیستم قضایی، سلامت ورزش، جلوگیری از آسیب دیدن تصویر ورزش در جامعه، حفظ اعتماد عمومی و جلوگیری از کاهش مشارکت در فعالیت‌های ورزشی کمک کند. همچنین با پیشگیری از ارجاع پرونده‌ها به قوه قضاییه، هزینه‌های مربوط به دادرسی، تحقیقات، و سایر هزینه‌های مرتبط کاهش می‌یابد و می‌توان در زمان کوتاه‌تری به حل و فصل اختلافات و حوادث ورزشی پرداخت. این امر می‌تواند به کاهش تنش‌ها و درگیری‌ها و جلوگیری از طولانی شدن مشکلات کمک کند. در بسیاری از موارد، حوادث ورزشی ناشی از خطاهای سهوی یا سوءتفاهم‌ها هستند که می‌توان از طریق مذاکره، میانجیگری یا سایر روش‌های جایگزین حل اختلاف، روابط دوستانه و ورزشی را حفظ کرد و به ایجاد فرهنگ صلح و سازش در ورزش کمک می‌کند. این امر می‌تواند به افزایش احترام متقابل، کاهش خشونت و افزایش همبستگی در جامعه ورزشی منجر شود. امنیت روانی ورزشکاران، مربیان و سایر دست‌اندرکاران ورزش افزایش می‌یابد. این امر می‌تواند به بهبود عملکرد ورزشکاران، افزایش رضایت شغلی و کاهش استرس کمک کند. به طور کلی، پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی به قوه قضاییه، یک رویکرد چندوجهی است که منافع بسیاری را به دنبال دارد و به سلامت و توسعه ورزش کمک شایانی می‌کند (Hosseinpour & Goodarzi, 2013). بر مبنای طبقه‌بندی انجام شده توسط آجمبا و آرنه (۲۰۲۲) انجام این تحقیق چند خلأ تحقیقاتی را برطرف می‌کند (Ajemba & Arene, 2022). اولاً

^۱ Proportional Liability

^۲ Strict Liability

یافته‌های این تحقیق می‌تواند زمینه ساز توسعه اطلاعات و دانش در مورد مساله مطرح شده شود که خلأ دانشی را پر کند. از طرفی محدود تحقیقات انجام شده قبلی منجر به پیشنهادات کاربردی و عملیاتی نشده است، بنابراین انجام این تحقیق که مبتنی بر ارائه راهکارها و راهبردها است، می‌تواند خلأ دانش عملی را نیز تکمیل می‌کند. علاوه بر این این تحقیق در جامعه ایرانی انجام شده است و پژوهش به صورت کیفی صورت گرفته که می‌تواند خلأ روش شناختی مربوط به ارجاع پرونده‌های قضایی را پر کند. لذا، محققین در این پژوهش به دنبال این مساله هستند که چه راهبردهایی برای پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی به محاکم قضایی وجود دارد؟

روش تحقیق

روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر داده‌ها کیفی با رویکرد تحلیل مضمون بود. مشارکت کنندگان در تحقیق شامل ۸ نفر از کارشناسان رسمی دادگستری در امور ورزشی، ۵ نفر از مدیران ورزشی و ۳ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و ۵ نفر از قضاتی که در حوزه حقوق ورزشی تخصص داشتند، بودند. روش نمونه گیری غیرتصادفی هدفمند بود. برای هر گروه از افراد نمونه معیارهای متفاوتی برای ورود به تحقیق لحاظ شد (جدول ۱). فرایند انجام مصاحبه‌ها تا دستیابی به اشباع نظری (مصاحبه شماره ۱۸) ادامه یافت، یعنی جایی که داده‌های اضافی، بینش یا مفهوم تازه‌ای به یافته‌های تحقیق اضافه نشد و مفاهیم، مقوله‌ها و الگوهای شناسایی شده تکرارپذیری شدند. جهت اطمینان بیشتر فرایند مصاحبه با ۳ نفر دیگر (یک نفر کارشناس، یک نفر مدیر و یک نفر استاد دانشگاه) نیز انجام شد تا تعداد نمونه به ۲۱ نفر رسید.

جدول ۱. معیارهای ورود و خروج نمونه‌های تحقیق

Table 1. Inclusion and exclusion criteria for research samples

معیارهای خروج: exclusion criteria	معیارهای ورود Inclusion criteria	گروه Group
عدم تمایل به همکاری در مصاحبه یا تکمیل پرسشنامه.	معیارهای ورود: داشتن پروانه رسمی کارشناسی دادگستری در حوزه ورزش، حداقل ۳ سال سابقه فعالیت تخصصی در زمینه حقوق ورزشی.	کارشناسان رسمی دادگستری در امور ورزشی
نداشتن تجربه کافی در حوزه مسئولیت مدنی ورزشی (کمتر از ۵ سال فعالیت تخصصی).	معیارهای ورود: تجربه حداقل ۳ سال سابقه مدیریت در یکی از سازمان‌های ورزشی، آشنایی با قوانین و مقررات مسئولیت مدنی	مدیران ورزشی
عدم دسترسی به مشارکت کنندگان به دلیل مسائل جغرافیایی یا زمانی.	معیارهای ورود: داشتن مدرک دکتری در رشته مدیریت ورزشی، سابقه تدریس یا پژوهش در حوزه حقوق ورزشی	اساتید مدیریت ورزشی
	معیار ورود: داشتن سابقه رسیدگی به پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش	قضات

ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته عمیق بود. مدت زمان هر مصاحبه بین ۲۰ تا ۶۰ دقیقه متغیر بود. هدف اصلی پژوهشگر در این مصاحبه‌ها، دستیابی به لایه‌های عمیق ذهن شرکت کنندگان و استخراج اطلاعات واقعی و دقیق بود. بر اساس نظر گرونوالد (۲۰۰۴)، در ابتدای هر مصاحبه بر محرمانه بودن فرآیند تاکید شد (Groenewald, 2004) و سپس اهداف و روش‌های تحقیق به طور کامل توضیح داده شد. همچنین مطابق توصیه پیتون (۲۰۱۴)، اولین سؤال از شرکت کنندگان به بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی اختصاص داشت (Patton, 2014). پس از آن، سؤالات مصاحبه با توجه به اهداف تحقیق طراحی و آماده شد. برخی از سؤالات مصاحبه عبارت بود از: "راهبردهای پیشگیرانه از وقوع حوادث ورزشی که دارای مسئولیت مدنی می‌باشند در چه ابعادی قابل ارائه هستند؟"، "راهکارهای پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی (مسئولیت مدنی) در حوزه ورزش کدامند؟" در حین مصاحبه نیز با توجه به بیانات مشارکت کنندگان سوالاتی برای بسط بیشتر موضوع مطرح می‌شد. بدین منظور در طول فرآیند

مصاحبه، با توجه به ویژگی‌های شرکت‌کنندگان و جهت‌گیری محتوایی مصاحبه، سؤالات جزئی‌تری مطرح می‌شد تا عمق و غنای محتوای مصاحبه افزایش یابد. به عنوان مثال زمانی که مصاحبه شونده پیرامون «فرایندهای نظارتی» صحبت می‌کرد، از وی خواسته می‌شد تا کلیه ابعاد (نظارت چه سازمان‌هایی، در چه زمان‌هایی، با چه ابزاری و...) آن را مورد بحث قرار دهد. در پایان از مصاحبه‌شوندگان درخواست شد تا ناگفته‌ها و صحبت‌های انتهایی خود که مبتنی بر ادراکشان است در اختیار محققین قرار دهند. پس از پایان هر مصاحبه، پژوهشگر با خلاصه گفته‌ها و ارائه آن به شرکت‌کننده، تأیید نهایی را از محتوای درک شده از مصاحبه به دست آورد. مصاحبه‌ها به صورت حضوری انجام شد. در هر مصاحبه سعی شد که مصاحبه از موضوع موردنظر خارج نشود و برای هر مصاحبه از قبل با مصاحبه‌شونده‌ها برای تعیین زمان و مکان مصاحبه هماهنگ شد. در هر مصاحبه قبل از شروع مصاحبه در ابتدای کار به مصاحبه‌شوندگان اطمینان داده شد که صحبت‌ها کاملاً محرمانه نزد مصاحبه‌کننده باقی خواهد ماند و مطالب جهت استفاده در پیشبرد اهداف علمی و پژوهشی به کار برده می‌شود.

بلافاصله پس از اتمام هر مصاحبه، فایل‌های صوتی به متن نوشتاری تبدیل شد و فرآیند کدگذاری آغاز گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مضمون بازتابی با رویکرد براون و کلارک (۲۰۲۴)، و در شش مرحله انجام شد: (Braun & Clarke, 2024)

۱- آشنایی با داده‌ها شامل مطالعه مکرر مصاحبه‌ها و یادداشت‌ها و یادداشت‌برداری از ایده‌های اولیه و الگوهای احتمالی و ثبت پیش‌فرض‌ها و انتظارات خود از تحقیق

۲- ایجاد کدهای اولیه شامل برچسب‌زدن (کدگذاری) بخش‌های مرتبط با پرسش تحقیق. این کدها هم لفظی (عین عبارت مصاحبه) و هم تفسیری (برداشت پژوهشگران) بود.

۳- جستجو و ساخت مضامین به صورت بازتابی شامل گروه‌بندی کدهای مشابه تحت یک مضمون کلی (همراه با توضیحی درباره چرایی انتخاب این مضامین) و مقایسه مضامین با یادداشت‌های بازتابی برای بررسی سوگیری‌های احتمالی

۴- بازبینی مضامین با نگاه انتقادی شامل بررسی تطابق مضامین با داده‌های خام (آیا همه مصاحبه‌ها از این مضمون حمایت می‌کنند؟) و ادغام یا تفکیک مضامین (در صورت نیاز)

۵- تعریف و نام‌گذاری مضامین شامل نوشتن توضیح دقیق برای هر مضمون (چه چیزی را شامل می‌شود؟ چرا مهم است؟) و انتخاب نام‌های گویا برای مضامین

۶- تهیه گزارش نهایی شامل نقل‌قول‌های کلیدی از مصاحبه‌ها برای حمایت از مضامین، تحلیل ارتباط مضامین با ادبیات تحقیق و سؤال اصلی پژوهش و استفاده از جداول برای نمایش مضامین و زیرمضامین

پس از اتمام کدگذاری توسط پژوهشگر اول، پژوهشگر دوم نیز کدها را بازبینی و اصلاح کرد. برای افزایش اعتبار پژوهش، اهداف و کدهای استخراج‌شده در اختیار دو پژوهشگر متخصص در حوزه مدیریت ورزشی، که سابقه‌ای طولانی در تحقیقات کیفی داشتند، قرار گرفت تا مضامین و مفاهیم شناسایی‌شده را مورد ارزیابی و نقد مجدد قرار دهند. پس از جمع‌آوری و بررسی نظرات، کلیه کدها نهایی شدند. برای افزایش اعتبار تحقیق، از راهبردهای متعددی استفاده شد که به شرح زیر است:

- تعامل و مشارکت: بر اساس راهنمایی اسکینر و همکاران (۲۰۲۰)، محقق در طول مصاحبه‌ها تعامل عمیق و مؤثری با شرکت‌کنندگان داشت (Skinner et al., 2020). این تعامل با هدف افزایش درک شرکت‌کنندگان از اهداف تحقیق و سؤالات مطرح‌شده انجام شد تا پاسخ‌های واقعی‌تر و دقیق‌تری استخراج شود.

- همسوسازی (مثلث‌بندی): در این پژوهش، دو شکل از همسوسازی اعمال شد. نخست، همسوسازی شرکت‌کنندگان که شامل سه گروه کارشناسان، مدیران، و اساتید بودند. دوم، همسوسازی کدگذار که مطابق توصیه ترسی (۲۰۱۰)، فرآیند کدگذاری توسط دو نفر انجام شد تا معیار «بررسی توسط هم‌تایان» نیز رعایت شود (Tracy, 2010).

- دوستان منتقد: از تکنیک دوستان منتقد برای ارزیابی فرآیند کدگذاری استفاده شد. محققان تفسیرها و کدهای خود را با همتایان به اشتراک گذاشتند تا بازخوردهای انتقادی دریافت کنند. این روش، به جای تأکید بر توافق صرف، بر چالش کشیدن درک و تفسیرهای محققان متمرکز بود (Cowan & Taylor, 2016). در این پژوهش، دو نفر از صاحب نظران حوزه مدیریت ورزشی با سابقه تحقیقات کیفی به عنوان دوستان منتقد مشارکت داشتند.
- روایی توصیفی و توصیف عمیق: با پیروی از توصیه های ماکسول (۱۹۹۲)، در این تحقیق تلاش شد تا فرآیندها و یافته های پژوهش به صورت دقیق و شفاف توصیف شوند (Maxwell, 1992). برای این منظور، مراحل انجام تحقیق و کدگذاری داده ها به صورت گام به گام و با جزئیات کامل ارائه شد. توصیف عمیق و غنی به عنوان روشی برای افزایش اعتبار داخلی، اعتبار خارجی و قابلیت انتقال یافته ها به سایر موقعیت ها و افراد در نظر گرفته شد (Skinner et al., 2020).

یافته های تحقیق

جدول شماره ۲ جزئیات مشارکت کنندگان را در مصاحبه ها نشان می دهد. با توجه به جدول می توان از متناسب بودن نمونه های پژوهش اطمینان حاصل کرد.

جدول ۲. ویژگی های نمونه های (مصاحبه شوندگان) پژوهش

Table 2. Characteristics of the research samples (interviewees)

ردیف	سمت	رشته تحصیلی	تعداد	حوزه فعالیت
Row	Position	Field of Study	Number	Field of activity
				اجرائی Academic
۱	عضو هیئت علمی دانشگاه	مدیریت ورزشی	۳	*
۲	مدیریت سازمان ورزشی	تربیت بدنی و علوم ورزشی	۵	*
۳	کارشناس رسمی امور ورزشی	تربیت بدنی	۸	*
۴	قضات دادگستری	حقوق	۵	*

جدول ۳ مضامین اصلی، فرعی و مفاهیم مرتبط با تحقیق را نشان می دهد. بر اساس این یافته ها ۵ استراتژی اساسی جهت پیشگیری و کاهش پرونده های حقوقی در حوزه ورزش به محاکم قضایی عبارتند از: ۱- تقویت نظام حقوقی و قانونی در ورزش، ۲- ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در ورزش، ۳- حمایت های مالی و بیمه ای از ورزشکاران، ۴- ارائه خدمات حمایتی و مشاوره ای، و ۵- به کارگیری فناوری و نوآوری

جدول ۳. مضامین و مفاهیم حاصل از کدگذاری

Table 3. Themes and concepts resulting from coding

مضامین اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم
Main Themes	Subthemes	Concepts
تقویت نظام حقوقی و قانونی در ورزش	توسعه قوانین و مقررات ورزشی	۱. هماهنگی قوانین ورزشی با قوانین عمومی کشور
		۲. تدوین قوانین جدید برای پوشش حوادث و تخلفاتی که در قوانین موجود به آنها پرداخته نشده است.
		۳. بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات ورزشی به منظور رفع ابهامات و نقص ها

۴. ایجاد کمیته‌های انضباطی قوی و مستقل با حضور افراد متخصص و بی‌طرف.		
۵. تدوین آیین‌نامه‌های انضباطی شفاف و جامع که شامل تمامی تخلفات و مجازات‌های متناسب باشد.	تقویت ساختارهای انضباطی در ورزش	
۶. اجرای دقیق و بدون تبعیض آیین‌نامه‌های انضباطی		
۷. آموزش و آگاه‌سازی ورزشکاران، مربیان و داوران در مورد قوانین و مقررات انضباطی.		
۸. نظارت‌های دوره‌ای از تجهیزات ورزشی توسط مدیران ورزشی		
۹. بازرسی‌های دوره‌ای توسط نهادهای قضایی	توسعه فرایندهای نظارتی	
۱۰. تدوین و توسعه استانداردهای فضا و تجهیزات با همکاری سازمان استاندارد		
۱۱. ارائه مشاوره‌های حقوقی تخصصی به فدراسیون‌های ورزشی توسط کارشناسان حقوقی قوه قضائیه.	همکاری و تعامل بین فدراسیون‌های ورزشی و قوه قضائیه	
۱۲. ایجاد سازوکاری برای ارائه آموزش‌های تخصصی ورزشی به قضات		
۱۳. برگزاری جلسات مشترک بین مسئولان فدراسیون‌های ورزشی و قضات دادگاه‌ها برای تبادل نظر و هماهنگی		
۱۴. ترویج الگوهای رفتاری مناسب در ورزش.		
۱۵. ایجاد فضای رسانه‌ای سالم و سازنده برای ترویج و توسعه اخلاق.	توسعه اخلاق مداری و روحیه جوانمردی	
۱۶. تشویق و تقدیر از ورزشکاران با روحیه جوانمردی		
۱۷. برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های اخلاق ورزشی برای ورزشکاران، مربیان و داوران.		
۱۸. آموزش ورزشکاران	اشاعه و ترویج آموزه‌های حقوقی در میان ورزشکاران، تیم‌ها، مدیران و...	ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در ورزش
۱۹. آموزش مدیران و مربیان باشگاه‌ها		
۲۰. آموزش داوران		
۲۱. آموزش‌های عمومی در جامعه از طریق رسانه‌های مختلف		
۲۲. ایجاد مراکز داوران ورزشی برای حل و فصل اختلافات ورزشی به صورت تخصصی و سریع	استفاده از ظرفیت‌های میانجی‌گری و داوران	
۲۳. استفاده از روش‌های میانجی‌گری برای حل اختلافات به صورت مسالمت‌آمیز		
۲۴. آموزش و تربیت داوران متخصص و بی‌طرف		
۲۵. ایجاد شورای صلح از بین کارشناسان معتمد جهت حل اختلاف		
۲۶. حمایت از طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با اخلاق و حقوق ورزشی	توسعه تحقیق و پژوهش در حوزه حقوق ورزشی	
۲۷. برگزاری نشست‌ها، سمینارها و همایش‌های علمی مرتبط با حقوق ورزشی		
۲۸. برخورداری کلیه ورزشکاران از بیمه مسئولیت مدنی		
۲۹. پرداخت هزینه مازاد بر حوادث جهت جبران خسارات ناشی از سهل‌انگاری ورزشکار	بیمه مسئولیت مدنی	
۳۰. جبران خسارات ورزشکاران آسیب دیده توسط بیمه		
۳۱. عمل بیمه‌ها به تعهدات خود در کوتاه‌ترین زمان	تعهدات کامل بیمه ورزشی (جبران کل خسارات)	حمایت‌های مالی و بیمه‌ای از ورزشکاران
۳۲. حذف بروکراسی اداری در پرداخت هزینه‌ها به ورزشکاران مصدوم		
۳۳. حمایت بیمه‌ای خدمات پاراکلینیکی و آزمایشگاهی به صورت آنلاین		
۳۴. حمایت دولت و وزارت ورزش از ورزشکاران آسیب دیده	ایجاد صندوق حمایت از ورزشکاران	
۳۵. حمایت بخش خصوصی و خیرین جهت کمک به درمان		
۳۶. پرداخت مستمری به ورزشکاران از کار افتاده طبق قانون		
۳۷. انجام خدمات بهداشتی و درمانی رایگان برای ورزشکاران آسیب دیده در اماکن ورزشی	حمایت بهداشت و درمان از ورزشکاران	ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای
۳۸. بهره‌مندی از ظرفیت کارشناسان و مشاوران حقوقی در زمان برگزاری رویدادهای ورزشی	مشاوره‌های حقوقی	
۳۹. بهره‌مندی از ظرفیت کارشناسان و مشاوران حقوقی در زمان ساخت اماکن ورزشی		

۴۰. ایجاد سامانه‌های آنلاین برای رصد فعالیت‌های اماکن و باشگاه‌ها		
۴۱. توسعه فناوری‌های نوین برای قضاوت و داوری مسابقات	توسعه فناوری‌های نوین	به‌کارگیری فناوری و نوآوری
۴۲. توسعه فناوری‌های نوین برای مدیریت اماکن و رویدادهای ورزشی		
۴۳. توسعه تجهیزات مدرن قضاوتی و نظارتی	توسعه تجهیزات	
۴۴. تجهیز اماکن ورزشی به استانداردهای روز		

«تقویت نظام حقوقی و قانونی در ورزش» شامل چهار مضمون ۱- توسعه قوانین و مقررات ورزشی، ۲- تقویت ساختارهای انضباطی در ورزش، ۳- توسعه فرایندهای نظارتی ۴- همکاری و تعامل بین فدراسیون‌های ورزشی و قوه قضائیه بود. مشارکت کننده ۳ در خصوص لزوم بازنگری قوانین گفت: «بند ۱۵۸ ماده ۱۵۸ در رفع مسئولیت‌های کیفری امور ورزشی، تنها به موانع مسئولیت‌های کیفری پرداخته است و به امور مسئولیت‌ها مدنی نپرداخته است. اگر در عملیات ورزشی و حوادث ورزشی ناشی از آن قوانین و مقررات رشته ورزشی و شرع رعایت شده باشد، جرمی اتفاق نیفتاده است. این در حالیست که نداشتن مسئولیت کیفری رافع مسئولیت مدنی نیست. این گونه قوانین نیاز به بازبینی و اصلاح دارند». مشارکت کننده ۱۲ در ارتباط با ساختارهای انضباطی اذعان داشت: «در کلیه نهادهای ورزشی اعم از هیئت، اداره، اداره کل، وزارت و فدراسیون‌ها می‌بایست کمیته‌های مجرب و تخصصی برای حل و فصل اختلافات وجود داشته ایجاد و نظارت مستمر بر فعالیت نهادهای ورزشی از طرف این کمیته‌ها از ضروریات است. افراد عضو در این کمیته نباید وابسته نهادهای ورزشی باشند». همچنین مشارکت کننده شماره ۱۴ در ارتباط با فرایندهای نظارتی بیان داشت «مدیران و دست‌اندرکاران اماکن ورزشی می‌بایست به صورت روزانه، مستمر و مؤثر از اماکن و تجهیزات ورزشی بازدید نمایند و به کلیه اصول ایمنی توجه نمایند». نهایتاً در خصوص ضرورت تعامل فدراسیون‌ها و قوه قضائیه مشارکت کننده شماره ۲ گفت «یکی از ضروریات مرتبط با پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حوادث ورزشی تبادل اطلاعات مدیران ورزشی و قضات محاکم قضایی است. برگزاری کارگاه‌های آموزشی از طرف محاکم قضایی برای مدیران اماکن و ورزشکاران یک راهکار مؤثر است».

«ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در ورزش» نیز شامل چهار مضمون فرعی شامل ۱- توسعه اخلاق مداری و روحیه جوانمردی، ۲- اشاعه و ترویج آموزه‌های حقوقی در میان ورزشکاران، تیم‌ها، مدیران و...، ۳- استفاده از ظرفیت‌های میانجی‌گری و داوری و ۴- توسعه تحقیق و پژوهش در حوزه حقوق ورزشی بود. مشارکت کننده ۹ در خصوص توسعه اخلاق مداری بیان داشت: «تقویت اصول اخلاقی، روحیه جوانمردی و تبلیغ این گفتمان در بین ورزشکاران و خانواده‌ها می‌تواند سبب کاهش مراجعات و ارجاع پرونده‌های حوادث به مراجع قضایی گردد». همچنین در ارتباط با ترویج آموزه‌های حقوقی در میان ورزشکاران، مشارکت کننده شماره ۱۶ گفت: «آشنایی مدیران، سرپرستان، ورزشکاران و مربیان با حوادث ورزشی و شیوه برخورد با این حوادث می‌بایست آموزش داده شوند. آموزش و یادگیری راهبردهای پیشگیری از حوادث ورزشی هستند و می‌توانند سبب کاهش حوادث ورزشی و آسیب‌های ناشی از آن می‌گردند. آموزش درست و اصولی در همه ابعاد می‌تواند سبب سازش در پرونده‌های حوادث ورزشی گردد». شرکت کننده شماره ۶ در خصوص میانجی‌گری بیان داشت «یکی از مباحثی که در مطالعات تطبیقی نیز مورد توجه قرار گرفته است، موضوع میانجی‌گری است. این اقدام باید قبل از فرایند شکایت انجام شود». شرکت کننده شماره ۷ در خصوص اهمیت تحقیق و توسعه بیان داشت: «جهت نهادینه کردن اخلاق در ورزش و آموزش جوانمردی، ایثار و فضایل اخلاقی نیاز به برگزاری جلسات هم‌اندیشی و کار علمی و فرهنگی است. رشد و توسعه ورزش نیاز به آگاهی بخشی به کلیه ذی‌نفعان دارد. ورزش می‌بایست توسعه دهنده فضایل مثبت اخلاقی و رفتاری باشد. رشد چنین فضایی خود سبب حل مشکلات خواهد شد».

علاوه بر این «حمایت‌های مالی و بیمه‌ای از ورزشکاران» شامل سه مضمون فرعی ۱- بیمه مسئولیت مدنی، ۲- تعهدات کامل بیمه ورزشی (جبران کل خسارات)، و ۳- ایجاد صندوق حمایت از ورزشکاران بود. مشارکت کننده ۵ در خصوص مساله بیمه گفت: «به دلیل خطرات ذاتی ورزش ورزشکاران علاوه بر بیمه ورزشی خود، دارای بیمه مسئولیت مدنی باشند. وضعیتی که امروز در مدارس وجود دارد. بیمه مسئولیت مدنی سبب پوشش خساراتی می‌گردد که ورزشکار به صورت غیر عمدی به سایرین می‌رساند. امروز نیاز

ورزش ما علاوه بر مسئولیت مدنی مدیران به مسئولیت مدنی ورزشکاران نیز نیاز دارد». همچنین مشارکت کننده ۱ بیان داشت «امروز بیمه ورزشی تمامی خسارات وارده را کامل پرداخت نمی‌نماید و طبق تعرفه‌های عمومی و دولتی عمل می‌نماید. در صورتی که حوادث ورزشی به دلیل پارگی‌ها و شکستگی‌ها نیاز به کار تخصصی و بعضاً تعرفه‌ها سنگین‌تری نیاز دارد. این بیمه می‌بایست پوشش حداکثری برای ورزشکار ایجاد نماید تا در صورت آسیب با خیال راحت بتواند حداقل به مشکلات جسمی خود برسد». مشارکت کننده ۶ نیز پیشنهاد داد: «تأسیس صندوق حمایت خسارات بدنی از ورزشکاران نیاز امروز جامعه ورزشی جهت پیشگیری از ارجاع پرونده‌های قضایی به دادگستری‌هاست. فرد ورزشکار وقتی می‌بیند هزینه‌های درمان ندارد، از سایر افراد که سبب حادثه شده‌اند، شکایت می‌نماید».

همچنین «ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای» دارای دو مضمون فرعی شامل ۱- حمایت بهداشت و درمان از ورزشکاران و ۲- مشاوره‌های حقوقی بود. مشارکت کننده شماره ۷ پیشنهاد دادند: «اگر نظام سلامت خدمات بهداشتی و درمانی را برای ورزشکاران آسیب دیده به صورت رایگان یا با تخفیف ارائه دهد، می‌تواند زمینه بروز شکایات احتمالی را کاهش دهد». شرکت کننده شماره ۱۰ نیز در خصوص لزوم ارائه خدمات مشاوره‌های حقوقی بیان داشت: «مدیران اماکن ورزشی می‌بایست در زمان فعالیت‌های ورزشی و مسابقات ورزشی از راهنمایی و خدمات مشاوره‌ای کارشناسان در این زمینه استفاده نمایند».

در نهایت «به‌کارگیری فناوری و نوآوری» دارای دو مضمون فرعی شامل ۱- توسعه فناوری‌های نوین، و ۲- توسعه تجهیزات بود. در خصوص فناوری‌های نوین شرکت کننده شماره ۸ گفت: «امروزه سیستم‌های فناوری یکی از ابزارهای مهم نظارتی محسوب می‌شود. این ابزارها هم به صورت سخت افزاری و هم به صورت نرم افزاری می‌تواند به عنوان سیستم‌های نظارتی مؤثر نقش ایفا کنند». همچنین شرکت کننده شماره ۱۱ در ارتباط با توسعه تجهیزات بیان داشت: «توسعه استانداردهای تجهیزاتی اماکن ورزشی کمک زیادی به پیشگیری از آسیب خواهد کرد».

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق تدوین استراتژی‌های پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش عمومی با رویکرد مسئولیت مدنی در محاکم قضایی ایران بود. نتایج تحقیق نشان داد پنج استراتژی اساسی جهت پیشگیری و کاهش پرونده‌های حقوقی در حوزه ورزش به محاکم قضایی وجود دارد: ۱- تقویت نظام حقوقی و قانونی در ورزش، ۲- ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در ورزش، ۳- حمایت‌های مالی و بیمه‌ای از ورزشکاران، ۴- ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای، و ۵- به‌کارگیری فناوری و نوآوری یافته‌های تحقیق نشان داد **تقویت نظام حقوقی و قانونی** دارای چهار مضمون فرعی شامل ۱- توسعه قوانین و مقررات ورزشی، ۲- تقویت ساختارهای انضباطی در ورزش، ۳- توسعه فرآیندهای نظارتی و ۴- همکاری و تعامل بین فدراسیون‌های ورزشی و قوه قضائیه است. بر اساس این یافته‌ها، می‌توان اذعان داشت که قوانین فعلی ورزشی در برخی موارد ناقص یا مبهم هستند و نیاز به بازنگری و اصلاح دارند. به عنوان مثال، قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در بند ۱۵۸ تنها به مسئولیت کیفری پرداخته و مسئولیت مدنی را نادیده گرفته است. این نقص می‌تواند منجر به افزایش پرونده‌های حقوقی شود. بنابراین، تدوین قوانین جدید و یا اصلاح برخی از آنان برای پوشش حوادث و تخلفاتی که در قوانین موجود به آن‌ها پرداخته نشده است، ضروری به نظر می‌رسد. علاوه بر آن، ایجاد کمیته‌های انضباطی قوی و مستقل با حضور افراد متخصص و بی‌طرف می‌تواند به کاهش تخلفات و حوادث ورزشی کمک کند. همچنین، تدوین آیین‌نامه‌های انضباطی شفاف و جامع که شامل تمامی تخلفات و مجازات‌های متناسب باشد، از دیگر راهکارهای مؤثر در این زمینه است (Bagher Nia & Saghian, 2017). در این خصوص اسکافی و همکاران (۲۰۲۵) نیز بیان داشتند که هدف اصلی از مسئولیت مدنی (با توجه به مفاد قانونی موجود در نظام حقوقی ایران) همانند بسیاری از کشورهای دیگر، جبران خسارات زیان‌دیده است. حال آنکه یکی دیگر از اهداف مهم حقوق مسئولیت، نقش پیشگیرانه قواعد مسئولیت مدنی است، به نحوی که

متخلفین بالقوه را از انجام فعل زیانبار باز دارد. (Eskafi et al., 2025). رس و همکاران (۲۰۲۱) بر این باورند که تغییر قوانین و سیاست‌ها می‌تواند یکی از علل پیشگیری از ارجاع پرونده‌ها به مراجع قضایی باشد (Ross et al., 2021). بنابراین خला‌های قانونی و حقوقی در ارتباط با مسئولیت مدنی در ورزش قابل مشاهده و تأمل است. علاوه بر آن ساختارهای انضباطی از مضامین مهم دیگری است که بر پیشگیری تأثیر زیادی خواهد داشت. در این خصوص گایلس و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیق خود نشان دادند ساختار دانشگاه‌ها، فرهنگ حاکم بر آنها و نوع فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی بر مسئولیت مدنی مرتبط با ورزش تأثیرگذار است (Gayles et al., 2012). این بدان معناست که ساختارهای سازمانی می‌تواند نقش موثری در سیاست گذاری، نظارت بر فرایندهای امکان و رویدادها و حتی واسطه‌گری برای حل و فصل اختلافات ایفا کند. باقرنیا و ساقیان (۲۰۱۷) بر تأسیس فدراسیون حقوق ورزشی به عنوان راه‌حلی برای حمایت قضایی از دست‌اندرکاران و ورزشکاران تأکید کردند (Bagher Nia & Saghian, 2017). افزون بر این، استقرار سیستم‌های نظارتی هوشمند و تحلیل داده‌های ورزشی برای شناسایی الگوهای خطرزا و تخلفات مکرر می‌تواند به پیشگیری مؤثرتر کمک کند. نظارت دوره‌ای از تجهیزات ورزشی توسط مدیران ورزشی و بازرسی‌های منظم توسط نهادهای قضایی می‌تواند از بروز حوادث ناشی از تجهیزات نامناسب جلوگیری کند. در این خصوص ونجیا (۲۰۲۰) و پارک و همکاران (۲۰۱۸) بر لزوم بهره‌مندی از سامانه‌های نظارتی دقیق برای پیشگیری از حوادث تأکید کرده‌اند که با تحقیق حاضر همسو است (Park, 2018; Wenjia, 2020). در نهایت، تعامل میان فدراسیون‌ها به عنوان متولی استانداردهای تخصصی، سازمان استاندارد و قوه قضائیه می‌تواند در طراحی، وضع و یا اصلاح مواد حقوقی مرتبط با مسئولیت مدنی نقش موثری ایفا کند.

یافته‌های تحقیق نشان داد ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی در ورزش شامل چهار مضمون فرعی شامل ۱- توسعه اخلاق مداری و روحیه جوانمردی، ۲- اشاعه و ترویج آموزه‌های حقوقی در میان ورزشکاران، تیم‌ها، مدیران و...، ۳- استفاده از ظرفیت‌های میانجی‌گری و داوری و ۴- توسعه تحقیق و پژوهش در حوزه حقوق ورزشی است. ترویج الگوهای رفتاری مناسب در ورزش و ایجاد فضای رسانه‌ای سالم و سازنده برای ترویج اخلاق از جمله راهکارهای مؤثر در این زمینه است. در این خصوص پیشنهاد می‌شود محتوای آموزشی و فرهنگی از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی برای ارتقای آگاهی عمومی درباره اخلاق و حقوق ورزشی منتشر شود. همچنین، تشویق و تقدیر از ورزشکاران با روحیه جوانمردی می‌تواند به تقویت فرهنگ اخلاقی در ورزش کمک کند. در این خصوص پیشنهاد می‌شود سیستم‌های تشویقی (مانند اهدای جوایز اخلاق ورزشی) برای ورزشکارانی که الگوهای رفتاری مثبت و اخلاق‌مدار از خود نشان می‌دهند، ایجاد و توسعه یابد. علاوه بر این آموزش ورزشکاران، مدیران، مربیان و داوران در مورد قوانین و مقررات ورزشی می‌تواند از بروز تخلفات و حوادث ناشی از بی‌اطلاعی جلوگیری کند. در این خصوص امینی و همکاران (۲۰۲۴) و وحدانی و همکاران (۲۰۲۴) «عدم آشنایی مربیان، مدیران، کارشناسان و ورزشکاران از قوانین حقوقی را یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اتفاقات و حوادث ورزشی برشمردند (Amini et al., 2024; Vahdani et al., 2024). ریال و همکاران (۲۰۲۰) نیز نشان دادند که درک اساسی هنجارها، قوانین و فرایندهای حقوقی می‌تواند احتمال ارجاع پرونده‌ها به محاکم قضایی را کاهش دهد (Ryall et al., 2020). لذا پیشنهاد می‌شود کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی منظم برای ورزشکاران، مربیان، مدیران، و داوران در زمینه حقوق و مقررات ورزشی که می‌تواند شامل تحلیل نمونه‌های واقعی از پرونده‌های ورزشی باشد برگزار شود تا افراد با پیامدهای قانونی تخلفات آشنا شوند. همچنین، آموزش‌های عمومی در جامعه از طریق رسانه‌های مختلف نیز می‌تواند به افزایش آگاهی حقوقی کمک کند (Vahdani et al., 2024). در این خصوص ونجیا (۲۰۲۰) در تحقیق خود نشان داد که دانشگاه‌ها برای پیشگیری از حوادث ورزشی که منجر به مسائل حقوقی می‌شود باید برخی از راهبردها مانند شفاف سازی مسئولیت دانشگاه (مدیران و کارشناسان حقوقی) و اساتید را مبنای کار خود قرار دهند (Wenjia, 2020). همچنین پارک (۲۰۱۸) بر لزوم تقویت چارچوب‌های قانونی پیشگیرانه و افزایش آگاهی حقوقی میان ورزشکاران، مربیان و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی تأکید کرد (Park, 2018). ایجاد مراکز داوری ورزشی برای حل و فصل اختلافات ورزشی به صورت تخصصی و سریع و استفاده از روش‌های میانجی‌گری برای حل اختلافات به صورت مسالمت‌آمیز از دیگر راهکارهای مؤثر است. نتایج این بخش با یافته‌های پارک (۲۰۱۸) همسو است. وی روش‌های جایگزین حل اختلاف مانند میانجی‌گری

و داوری برای رسیدگی سریع‌تر و عادلانه‌تر را به عنوان یکی از راهبردهای مؤثر پیشگیری و کاهش پرونده‌های حقوق می‌داند (Park, 2018). در نهایت حمایت از تحقیقات علمی و انتشار مقالات پژوهشی در زمینه حقوق ورزشی برای بررسی چالش‌های جدید و ارائه راهکارهای نوین از دیگر پیشنهادات است که می‌تواند زمینه ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی را توسعه دهد.

یافته‌های تحقیق همچنین نشان داد حمایت‌های مالی و بیمه‌ای از ورزشکاران شامل سه مضمون فرعی ۱- بیمه مسئولیت مدنی، ۲- تعهدات کامل بیمه ورزشی (جبران کل خسارات)، و ۳- ایجاد صندوق حمایت از ورزشکاران است. بر اساس گزارش آمینی و همکاران (۲۰۲۴) و وحدانی و همکاران (۲۰۲۴)، نداشتن بیمه مسئولیت مدنی در اغلب پرونده‌های حوزه ورزش یکی از چالش‌های اساسی بود. (Amini et al., 2024; Vahdani et al., 2024) برخورداری کلیه ورزشکاران از بیمه مسئولیت مدنی و پرداخت هزینه‌های مازاد بر حوادث جهت جبران خسارات ناشی از سهل‌انگاری ورزشکار از جمله اقدامات ضروری است (Mahmoud et al., 2022). علاوه بر آن سایر پژوهشگران مانند ونجیا (۲۰۲۰) و پارک (۲۰۱۸) بر لزوم استفاده از بیمه مسئولیت مدنی تأکید کرده‌اند (Park, 2018; Wenjia, 2020). در این خصوص محمود و همکاران (۲۰۲۲) بر ضرورت الزام باشگاه‌ها به بیمه کردن ورزشکاران و آموزش جامعه ورزشی در این زمینه تأکید کردند (Mahmoud et al., 2022). در راستای بهبود این سازوکارها، پیشنهاد می‌شود کلیه ورزشکاران به‌طور اجباری تحت پوشش بیمه مسئولیت مدنی قرار گیرند. این بیمه باید شامل پوشش کامل هزینه‌های پزشکی، بازتوانی، و حتی خسارات معنوی باشد. عمل بیمه‌ها به تعهدات خود در کوتاه‌ترین زمان و حذف بروکراسی اداری در پرداخت هزینه‌ها به ورزشکاران مصدوم می‌تواند به کاهش مشکلات مالی ورزشکاران کمک کند (Park, 2018). لذا بایستی یک سازوکار نظارتی برای پایش عملکرد شرکت‌های بیمه و الزام آن‌ها به پرداخت سریع و بدون بروکراسی هزینه‌ها ایجاد کرد تا بتوان از بروز دعوای حقوقی ناشی از تأخیر در پرداخت‌ها جلوگیری کند. همچنین حمایت دولت و وزارت ورزش از ورزشکاران آسیب‌دیده و پرداخت مستمری به ورزشکاران از کار افتاده طبق قانون از دیگر راهکارهای مؤثر در این زمینه است. همچنین، راه‌اندازی صندوق حمایت از ورزشکاران، با تأمین مالی از منابع دولتی و مشارکت بخش خصوصی، می‌تواند به عنوان پشتیبان مالی در مواقع بحرانی عمل کند. این صندوق می‌تواند در مواقعی که ورزشکاران دچار آسیب‌های جدی شده و قادر به ادامه فعالیت نیستند، مستمری ماهانه یا کمک‌هزینه بازتوانی ارائه دهد.

یافته‌های تحقیق نشان داد **ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای** دارای دو مضمون فرعی شامل ۱- حمایت بهداشت و درمان از ورزشکاران و ۲- مشاوره‌های حقوقی می‌باشد. انجام خدمات بهداشتی و درمانی رایگان برای ورزشکاران آسیب‌دیده در اماکن ورزشی می‌تواند به بهبود سریع‌تر آن‌ها کمک کند. در بعد بهداشت و درمان، فراهم کردن خدمات درمانی و توانبخشی رایگان در اماکن ورزشی برای ورزشکاران آسیب‌دیده، نه تنها به تسریع روند بهبودی کمک می‌کند، بلکه با کاهش فشارهای مالی و استرس ناشی از مصدومیت، احتمال بروز نارضایتی و طرح دعوای حقوقی را نیز کاهش می‌دهد. توصیه می‌شود که سازمان‌های ورزشی با همکاری وزارت بهداشت، کلینیک‌های تخصصی ورزشی را در مجاورت اماکن ورزشی ایجاد کنند و برنامه‌های منظم غربالگری سلامت برای ورزشکاران حرفه‌ای و آماتور برگزار نمایند. علاوه بر آن بهره‌مندی از ظرفیت کارشناسان و مشاوران حقوقی در زمان برگزاری رویدادهای ورزشی و ساخت اماکن ورزشی می‌تواند از بروز اختلافات حقوقی جلوگیری کند. به عبارتی دیگر بهره‌گیری از مشاوران و کارشناسان حقوقی در تمامی مراحل برنامه‌ریزی و اجرای رویدادهای ورزشی و همچنین در فرآیند ساخت و بهره‌برداری از اماکن ورزشی، می‌تواند به شناسایی و رفع نقاط ضعف حقوقی کمک کند. پیشنهاد می‌شود که فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی، کمیته‌های حقوقی دائمی تشکیل دهند که وظیفه آن‌ها بررسی قراردادهای، تدوین آیین‌نامه‌های حقوقی و ارائه آموزش‌های مستمر به مدیران، مربیان و ورزشکاران در زمینه حقوق ورزشی باشد. در این زمینه نیز پیشنهاد می‌شود کمیته‌های اخلاقی و حقوقی در فدراسیون‌ها و باشگاه‌ها برای ارائه مشاوره حقوقی فوری و حمایت از ورزشکاران در مواجهه با مسائل حقوقی راه‌اندازی و توسعه یابد.

در نهایت یافته‌های تحقیق نشان داد **به کارگیری فناوری و نوآوری** دارای دو مضمون فرعی شامل ۱- توسعه فناوری‌های نوین، و ۲- توسعه تجهیزات است. ایجاد سامانه‌های آنلاین برای رصد فعالیت‌های اماکن و باشگاه‌ها و توسعه فناوری‌های نوین برای قضاوت و داوری مسابقات می‌تواند به بهبود مدیریت و کاهش خطاها کمک کند. این سامانه‌ها می‌توانند به شفاف‌سازی عملکردها، ثبت و بررسی لحظه‌ای رخدادها، و ایجاد بسترهای امن برای مستندسازی کمک کنند. همچنین، استفاده از فناوری‌های پیشرفته در داوری مسابقات، مانند سیستم‌های ویدئویی و ابزارهای تحلیل داده‌های ورزشی، می‌تواند به کاهش خطاهای انسانی و افزایش دقت در

تصمیم‌گیری‌ها منجر شود. تجهیز اماکن ورزشی به استانداردهای روز و توسعه تجهیزات مدرن قضاوتی و نظارتی از دیگر راهکارهای مؤثر در این زمینه است. در این خصوص وحدانی و همکاران (۲۰۲۴)، امینی و همکاران (۲۰۲۴)، ونجیا (۲۰۲۰) و پارک و همکاران (۲۰۱۸) بر لزوم استانداردسازی تجهیزات و اماکن ورزشی تأکید کردند (Amini et al., 2024; Park, 2018; Vahdani et al., 2024; Wenjia, 2020). تجهیزاتی که به ارتقای ایمنی ورزشکاران، کاهش حوادث و کنترل بهتر شرایط مسابقه کمک کنند، می‌توانند زمینه‌ساز کاهش دعاوی حقوقی باشند. علاوه بر آن فناوری همواره ابزاری برای تسهیل امور بکار گرفته می‌شده است. فناوری‌های جدید قادرند در قالب سخت افزاری و نرم افزاری زمینه برنامه ریزی دقیق، نظارت و پایش لحظه‌ای و مدیریت امور اجرایی را تسهیل کنند. به‌عنوان مثال، استفاده از سنسورهای هوشمند برای تشخیص خطاهای ورزشی یا سیستم‌های نظارت تصویری با قابلیت تحلیل خودکار می‌تواند در این مسیر مؤثر باشد. پیشنهاد می‌شود نهادهای مرتبط با مدیریت ورزش، کارگروه‌های تخصصی برای ارزیابی و به‌روزرسانی مستمر فناوری‌ها تشکیل دهند. همچنین، آموزش و توانمندسازی مدیران و داوران برای استفاده بهینه از ابزارهای فناورانه و تدوین پروتکل‌های دقیق برای مدیریت بحران‌های احتمالی از دیگر راهکارهای کاربردی است.

این پژوهش نشان داد که پیشگیری از ارجاع پرونده‌های حقوقی ورزش به محاکم قضایی نیازمند اتخاذ رویکردی چندوجهی است که شامل تقویت نظام حقوقی و قانونی، ارتقای فرهنگ حقوقی و اخلاقی، حمایت‌های مالی و بیمه‌ای، ارائه خدمات حمایتی و مشاوره‌ای، و به‌کارگیری فناوری و نوآوری می‌باشد. اجرای این استراتژی‌ها نه تنها می‌تواند به کاهش تراکم پرونده‌ها در سیستم قضایی کمک کند، بلکه به بهبود سلامت ورزش، حفظ اعتماد عمومی و افزایش مشارکت در فعالیتهای ورزشی نیز منجر خواهد شد. بدین منظور پیشنهاد می‌شود وزارت ورزش و جوانان با همکاری سایر دستگاه‌های مرتبط (مانند آموزش و پرورش، کمیته ملی المپیک و...) با همکاری کارشناسان تخصصی قوه قضائیه نسبت به اصلاح آیین نامه‌ها، قوانین و دستورالعمل‌های خود اقدام کند. همچنین ساختارهای انضباطی مرتبط نیز در سطوح مختلف منطقه، استان و کشور شکل گیرد. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود جهت ارتقای فرهنگ اخلاق و جوانمردی علاوه بر مواد سلبی و بازدارنده در آیین نامه‌های انضباطی، مشوق‌های انگیزشی نیز جهت اشاعه و ترویج فرهنگ مذکور تبیین شود. فرایندهای نظارتی مبتنی بر فناوری یکی دیگر از پیشنهاداتی است که می‌تواند به عنوان سیاست‌های اصلی سازمان‌های متولی اتخاذ شود. در این خصوص نظام مدیریت عملکرد بر اماکن و فضاهای ورزشی با مسئولیت سازمان مربوطه باید انجام شود. برای باشگاه‌های ورزشی خصوصی نیز ساز و کار مشابه توسط وزارت ورزش صورت گیرد. در ارتباط با ترویج آموزه‌های حقوقی به مربیان، ورزشکاران و مدیران نیز ساز و کارهای عملیاتی باید پیش بینی شود. در این خصوص پیشنهاد می‌شود موضوعات حقوقی به سرفصل‌های آموزشی دوره‌های مربیگری اضافه شود. دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای معلمان تربیت بدنی، کارشناسان و مدیران اماکن ورزشی و مدیران مدارس برگزار شود. علاوه بر موارد فوق پیشنهاداتی در ارتباط با حمایت‌های مالی و بیمه‌ای می‌توان ارائه کرد. در این خصوص به وزارت ورزش و جوانان پیشنهاد می‌شود سیاست‌های سخت گیرانه تری جهت استفاده از بیمه ورزشی و میزان پوشش حمایتی بیمه‌ها اتخاذ کند. همچنین به وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود که مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی را بیمه مسئولیت مدنی کند. در خصوص خدمات حمایتی و مشاوره‌ای هم می‌توان با تشکیل کارگروه‌ها یا کمیته‌های تخصصی در سازمان‌ها که کارشناسان رسمی حضور دارند نسبت به بررسی وضعیت اماکن، استانداردها و دستورالعمل‌های برگزاری رویدادها قبل از آغاز رقابت‌ها مشاوره داد. در نهایت الزام مدیران اماکن ورزشی و باشگاه‌ها نسبت به استانداردسازی اماکن و تجهیزات خود می‌تواند گامی دیگر جهت پیشگیری از اتفاقات و رخدادهای ورزشی برداشت.

منابع

- Ajemba, M. N., & Arene, E. C. (2022). Research gaps for future research and their identification. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 16(1), 575-579. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2022.16.1.1062>
- Amini, S., bashiri, m., & Azadan, M. (2024). content Analysis of Judicial Files of sports incidents in East Azarbaijan Province. *Sport Management and Development*, -. <https://doi.org/10.22124/jsmd.2024.25797.2863> (In Persian)
- Bagher Nia, H., & Saghian, M. (2017). Establishing Sports Law Federation; Its Necessity and the Role in Prevention of Sport Misdeeds. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 16(35), 197-210. https://faslname.msy.gov.ir/article_197_e012a97d602545f8578cd9e3b4df0593.pdf (In Persian)

- Braun, V., & Clarke, V. (2024). Thematic analysis. In *Encyclopedia of quality of life and well-being research* (pp. 7187-7193). Springer.
- Cowan, D., & Taylor, I. M. (2016). 'I'm proud of what I achieved; I'm also ashamed of what I done': a soccer coach's tale of sport, status, and criminal behaviour. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 8(5), 505-518. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2016.1206608>
- Dezfuli, M. A., Alam, S., & Zarghami, M. (2021). Development of health with the use of exercise with a combination of design approaches and ism modeling.
- Eskafi, N., Shahsavandi, E., & Bozorgmehr, A. A. (2025). Investigation and feasibility of realizing preventive civil liability based on Iran's legal laws. *The Journal of Modern Research on Administrative Law*, 7(22), 57-77. <https://doi.org/10.22034/mral.2023.2003968.1478>
- Gayles, J. G., Bryant, R. A., & Davis, H. A. (2012). Civic Responsibility and the Student Athlete: Validating a New Conceptual Model. *The Journal of Higher Education*, 83(4), 535-557. <https://doi.org/10.1080/00221546.2012.11777256>
- Groenewald, T. (2004). A phenomenological research design illustrated. *International journal of qualitative methods*, 3(1), 42-55. <https://doi.org/10.1177/160940690400300104>
- Hosseinpour, E., & Goodarzi, s. (2013). *Comprehensive Guide to Safety in Sports*. Hamit Publications, Tehran. (In Persian)
- Lan, Q., & Li, X. (2019). Liability Determination of School Sports Injury Accidents: An Analysis Framework Based on Evolutionary Game. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(18), 3403. <https://www.mdpi.com/1660-4601/16/18/3403>
- Mahmoud, B. S., Adain, A. A., & Al-saraf, A. A. M. (2022). Insurance As An Obligation Rests With The Sports Organization Towards The Athlete. *Revista iberoamericana de psicología del ejercicio y el deporte*, 17(6), 396-398.
- Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard educational review*, 62(3), 279-301. <https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Naghipour Givi, B., naderian, F., & RouZfarakh, A. (2024). Meta- Synthesis Researches done in the field of civil liability in Iranian sports law. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 23(63), 339-360. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2278.2636> (In Persian)
- Park, J.-R. (2018). A Study on Sports Accidents and Civil Liability. Proceedings of the Korean Society of Computer Information Conference,
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Ross, A. G., Donaldson, A., & Poulos, R. G. (2021). Nationwide sports injury prevention strategies: A scoping review. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 31(2), 246-264. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/sms.13858>
- Ryall, E., Jonathan, C., & Ellis, L. (2020). Dispute resolution, legal reasoning and good governance: learning lessons from appeals on selection in sport. *European Sport Management Quarterly*, 20(5), 560-576. <https://doi.org/10.1080/16184742.2019.1636400>
- Skinner, J., Edwards, A., & Smith, A. C. (2020). *Qualitative research in sport management*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367854249>
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative Quality: Eight "Big-Tent" Criteria for Excellent Qualitative Research. *Qualitative Inquiry*, 16(10), 837-851. <https://doi.org/10.1177/1077800410383121>
- Vahdani, M., Hosseinpour, E., Savari, M., & Rezasoltani, N. (2024). Content Analysis of Reports of Sport Accidents Provided by Official Experts of Judicial Courts. *Sport Management Journal*, -. <https://doi.org/10.22059/jsm.2024.378945.3327> (In Persian)
- Wenjia, C. (2020). The reflection and countermeasures of university sports injury accident. *Canadian Social Science*, 16(2), 34-42.
- Wilson, M.-F. (2010). Young athletes at risk: preventing and managing consequences of sports concussions in young athletes and the related legal issues. *Marq. Sports L. Rev.*, 21, 241.
- Wu, J., & Zheng, G. (2023). An Analysis of Judicial Decision on Sports Injury Accidents in Schools and a Study on Risk Avoiding Measures. *Journal of Namibian Studies*, 34.